

Barnbokslut 2023

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund och syfte	3
1.2	Viktiga begrepp.....	3
2	Bokslut.....	4
2.1	Insatser för styrning och ledning	4
2.2	Barns lika värde	4
2.3	Barns bästa	5
2.4	Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.....	6
2.5	Barns rätt till delaktighet.....	7
3	Utvecklingsområden	9

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16 § 20 till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Kommunfullmäktige antog 2022-06-09 § 12 Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024.

Ett barnbokslut är en sammanställning och ett underlag för nämnder och styrelser att få en bild om den egna verksamhetens arbete och resultat i sitt barnrättsarbete utifrån barnkonventionens artiklar. Barnbokslutet ska ta sikte på de fyra grundläggande principerna i artikel 2, 3, 6 och 12. Barnbokslutet ska även inkludera andra artiklar i barnkonventionen som identifierats som aktuella av den egna verksamheten.

Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024 anger ett antal insatser som kulturnämnden har ansvar för och som ska följas upp genom barnbokslutet.

Barnbokslut 2023 syftar till att ge en nulägesanalys av barnrättsarbetet i förvaltningen samt att identifiera utvecklingsområden. Barnbokslutet anger inte prioriterade åtgärder och aktiviteter för kommande år. Det hanteras i ordinarie verksamhetsstyrning, för att kunna göra samlade prioriteringar utifrån samtliga hållbarhetsdimensioner.

1.2 Viktiga begrepp

Det finns några viktiga begrepp att känna till i sammanhanget.

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

2 Bokslut

I detta avsnitt redovisas ett bokslut av barnrättsarbetet utifrån barnkonventionens grundläggande artiklar, med fokus på förändringar sedan föregående år, samt insatser i barnrättsplanen som kulturnämnden är ansvarig för.

2.1 Insatser för styrning och ledning

Förvaltningen har under året berett och beslutat om tydligare utstyrning av styrsignaler i program och planer inför 2024. Det gäller även barnrättsplanen. Därmed förtydligas ansvaret för insatserna i planen. På organisationsnivå förväntas det säkerställa en bättre helhetssyn utifrån barnets bästa.

Förvaltningens mål *Kulturförvaltningen säkerställer att barns rättigheter och möjligheter omhändertas i verksamheterna* bedöms ha skapat ett ökat fokus på barnrättsfrågor under året. I kulturförvaltningen är artikel 31 en viktig utgångspunkt, som handlar om barns rätt till att delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Efter 2022 års utbildningsinsatser om barnrättskonventionen, har verksamheternas arbete fortsatt med att utforma strategier och arbetssätt för att säkerställa att barns rättigheter och möjligheter omhändertas i det löpande arbetet och genom särskilda satsningar.

Barnrättsplanens insats 2:3 anger att nämnden ska säkerställa samverkan kring barnrätt. Förvaltningen har, som nämns ovan, under året beslutat om tydligare utstyrning av styrsignaler i bland annat barnrättsplanen. Vidare har förvaltningens mål *Kulturförvaltningen säkerställer att barns rättigheter och möjligheter omhändertas i verksamheterna* varit utstyrt till förvaltningens tre avdelningar för grunduppdraget.

2.2 Barns lika värde

Barnkonventionens artikel 2 handlar om att alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Barnbokslut 2023 har fokuserat på om kvaliteten och systematiken i användningen av kunskaper om barn i analyser, beslut och uppföljning för att säkra icke-diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna har förändrats sedan föregående år.

- Medvetenheten om barnkonventionen bedöms ha ökat hos medarbetarna i biblioteks- och kulturhusverksamheten. Det visar sig dels i verksamhetsplaneringen, dels i att det som redan görs tydligare sätts in i ett barnrättsperspektiv.
- Förvaltningen deltar i alla fyra stadsområdesforum för barn och unga som finns i staden. Syftet är att mötas och föra dialog kring barn och unga i respektive stadsområde samt vara ett forum för information och kunskaps-

utbyte. Samverkan sker utifrån gemensamt identifierade utmaningar och behov samt lokala förutsättningar. Förvaltningen har utformat nya interna arbetssätt för att skapa bättre förutsättningar för ökad dialog och samarbete kring barn- och ungafrågor i förvaltningen.

- Enligt förslag till *Göteborgs Stads plan för arbete mot våld i nära relationer 2024–2027* ska kunskapshöjande insatser för att förebygga våld i nära relationer i staden erbjudas både chefer och medarbetare. På stadsbiblioteket inleddes ett sådant arbete för ett år sedan, i samverkan med Göteborgs Stads Kompetenscentrum våld i nära relationer. Arbetet har fortsatt i verksamheten för barn och unga, inklusive bokbussarna. Vidare har samtliga medarbetare vid biblioteken i stadsområde Sydväst deltagit i en utbildning om våld i nära relationer tillsammans med socialförvaltningen Sydväst.
- Förvaltningens verksamhetsstatistik ger viss information om vilka grupper som är underrepresenterade i verksamheterna och vilket utbud som är relevant för olika målgrupper. Förvaltningen har under året arbetat med ett förstudieuppdrag för att öka förmågan att använda data och göra analyser i planering, uppföljning och övriga beslutsunderlag. Uppdraget förväntas bli klart under inledningen av 2024.

2.3 Barns bästa

Barnkonventionens artikel 3 handlar om att i alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet *barnets bästa* är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Barnbokslut 2023 har fokuserat på om kvaliteten och systematiken i analyser av beslut utifrån barnets bästa förändrats sedan föregående år.

- I Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokument finns en insats om *Kulturdata på karta*. Insatsen syftar till att synliggöra utbud och användning av stadens kultur för, av och med barn och unga, att illustrera ett nuläge och kunna göra jämförelser över tid, samt att få ett bättre planeringsunderlag och därmed bättre förutsättningar för uppföljning av insatser staden gör. Statistik från bland annat Kulturbokning (KuBo), utlån av barn- och ungdomsmedier, besöksstatistik för barn och unga, lovverksamheten och program och programdeltagare kommer att finnas med i de kartlager för kulturdata som förväntas att levereras från stadsbyggnadsförvaltningen i slutet av 2023.
- Förvaltningen har genomfört en stickprovskontroll av förekomsten av redovisad analys utifrån barnets bästa i tjänsteutlåtanden till kulturnämnden. 16 ärenden har granskats, jämnt fördelat mellan 2020 mot 2023. Kontrollen utgick från FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 14 till barnkonventionens artikel 3. Kommentaren anger att artikeln ställer krav på myndigheten (i) att visa att barnets bästa har bedömts, (ii) att beskriva hur barnets bästa har prövats och (iii) att beskriva vilken vikt som har lagts vid barnets bästa. Förvaltningen konstaterar att det endast i begränsad omfattning förekommer att förvaltningen redovisar en bedömning av barnets bästa. Förvaltningen konstaterar vidare att stickprovskontrollen inte

indikerar att det har skett någon förändring mellan 2020 och 2023.

- Förvaltningen har i ärenden som rör förändring eller utveckling av biblioteks- och kulturhusverksamheten systematiserat insamlingen av fakta och analyserna av exempelvis barn och ungas livsvillkor, språkutveckling, läsvanor och fritid.
- Förvaltningen analyserar och dokumenterar inte alltid verksamhetsövergripande beslut utifrån ett barnperspektiv eller utifrån barns perspektiv.

2.4 Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Barnkonventionens artikel 6 handlar om att barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Med utveckling menas främjandet av god fysisk, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.

Barnbokslut 2023 har fokuserat på om kvaliteten och systematiken i arbetet med barns rätt till liv, överlevnad och utveckling förbättrats sedan föregående år.

- Barn, nationella minoriteter och personer med funktionsnedsättning är enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupper. Förvaltningen har under året genomfört en prioritering av inköp av media för nationella minoriteter, där medier för barn och unga ingår. Biblioteksverksamhetens centrala inköps-team för barn- och ungdomslitteratur har börjat besöka biblioteken för att få en bättre förståelse för behoven. En omfördelning i budgeten har gjort det möjligt att förstärka inköpen av titlar som är särskilt efterfrågade av barn, inklusive barnlitteratur på de nationella minoritetsspråken. Verksamheten bevakar numera de fyra nationella resursbiblioteken, för att få stöd att hitta litteratur på minoritetsspråken.
- Förvaltningen ansvarar för driften av den stadengemensamma kulturförmedlingen på skoltid, via KuBo. KuBo är både ett centralt boknings-system och ett nytt samordnat arbetssätt mellan kulturförvaltningen, grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen, med målet att kultur ska fördelas mer jämlikt för barn och unga.¹ Förmedlingen av kulturupplevelser via KuBo har ökat 2022–2023, mätt som antalet bokade besök. Uppföljningen visar att antal bokade besök i förhållande till antal barn i hela målgruppen har en betydande variation mellan stadsområdena i staden. Andelen är högst i Centrum och lägst på Hisingen.
- Utvärderingen av Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur visar att kulturförmedlingen för barn och unga under skoltid har stärkts tack vare KuBo. Införandet av KuBo har möjliggjort riktade satsningar till specifika områden, i syfte att skapa förutsättningar för en mer jämlik tillgång till kultur. Det finns dock risker för ojämn fördelning inneboende i KuBo:s organisation och ansvarsfördelning mellan de samverkande förvaltningarna. Det finns också svårigheter att följa upp kulturförmedlingen till barn och

¹ KuBo startades 2021 och erbjuder förskolor, grundskolor och gymnasier i Göteborg att boka konst och kultur i form av museilektioner, skolbio, scenkonst från det fria kulturlivet samt läsfrämjande aktiviteter från sammanlagt 17 olika arrangörer.

unga som går i fristående skolor. Vidare finns ett behov av att öka förmedlingen av kultur till elever som tillhör gymnasieskolor.

- Utvärderingen av Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur visar att det finns ett behov av en starkt samverkan mellan stadens förvaltningar, som säkerställer att arbetet med barn- och ungekultur under såväl skoltid som fritid sker på ett samordnat, kvalitativt och resurseffektivt sätt.
- Andra exempel är anpassning av bokbussarnas turlista; anpassning av öppettider till målgruppens önskemål; tydligare barnperspektiv i programläggning; läsfrämjande samarbete och aktiviteter för barn och föräldrar med annat modersmål än svenska; samarbete med en grundskola för elever med flera funktionsvariationer; samarbete med kulturskolan som resulterat i utställning i biblioteksrummet; samt förbereda åtgärder för att stärka ungas integritet genom att kunna låna utan målsmans insyn.

2.5 Barns rätt till delaktighet

Barnkonventionens artikel 12 handlar om barns rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Barnbok 2023 har fokuserat på om kvaliteten och systematiken i arbetet att hämta in och ta hänsyn till barns åsikter, inför beslut som rör barn, har förändrats sedan föregående år.

- Under 2023 har kulturstödsverksamheten inlett ett utforskande arbetssätt för ett långsiktigt delaktighetsarbete med unga. Arbetet syftar till att integrera ungas inflytande i verksamheterna kring vilken konst och kultur de vill, kan och ska få ta del av. Under våren har arbetet fokuserat på att involvera unga för att titta på och medverka i urvalet till kultur för barn i förskola och skola (KuBo). Arbetet har bestått av dialogträffar med referenspersoner från Ungdomsfullmäktige samt fördjupande samtal med ett tjugotal ungdomar kring kulturutbud och hur ett inflytandearbete skulle kunna gå till.
- Förvaltningen har inlett en dialog med grundskoleförvaltningen för att undersöka möjligheter till samverkan och fortsätta utveckla arbetet med barn och ungas delaktighet.
- Kulturnämnden har ansvar för insats 2:2 i barnrättsplanen, som handlar om att identifiera och använda metoder för barns delaktighet som är anpassade utifrån barns olika förutsättningar. Förvaltningen har väl etablerade arbetsätt för att göra barn delaktiga i museernas utställningsproduktion. Biblioteksverksamheten genomförde under 2022 en enkät till 13–26-åringar, bland annat med frågor om delaktighet. Kunskapsunderlaget har i år lett till att verksamheten har beslutat att inleda ett arbete med biblioteksråd för ungdomar. Se även exempel under föregående rubrik.
- Grundskolenämnden i samverkan bland annat med kulturnämnden är enligt barnrättsplanen ansvarig för insats 3:4 som handlar om att höja valdeltagandet till Ungdomsfullmäktige. Förvaltningen har under året deltagit i samverkan med samordnande förvaltningar för Ungdomsfullmäktige, upplåtit ytor inför valet till Ungdomsfullmäktige samt haft viss samverkan

direkt i Ungdomsfullmäktige.

- Förvaltningen genomför inte längre arkitekturpedagogiska insatser med syfte att fånga barns perspektiv i stadsutveckling. I och med stadens nya organisation för exploatering och stadsutveckling, har ansvaret för barns perspektiv i stadsutveckling gått över till andra nämnder.
- I förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028 finns insatser som berör frågor om barn och ungas delaktighet på bibliotek.

3 Utvecklingsområden

Utifrån förvaltningens nulägesanalys har följande utvecklingsområden identifierats.

Utvecklingsområdena ska beaktas i verksamhetsplanering inför 2024.

Identifierade utvecklingsområden	Möjliga insatser	Önskvärda resultat	Koppling
Implementering av stadsövergripande styrning	Uppföljning av effekten av tydligare utstyrning av styrsignaler i program och planer	Stärkt måluppfyllelse	Barnrättsplanens insats 2:4
Förutsättningar och behov för ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete	Utvecklade nulägesanalyser i fråga om iakttagelser och bedömningar om status och utmaningar för likabehandling i grunduppdraget	Stärkt kunskap om hur verksamheten påverkar barns rättigheter Underlag för planering	Barnrättsplanens insats 2:1
Barns bästa	Utveckla anvisningar för redovisning av analys av barns bästa	Ökad redovisning av att barnets bästa har bedömts, hur barnets bästa har prövats och vilken vikt som har lagts vid barnets bästa	Barnkonventionens artikel 3
Barns bästa	Stärka kompetensen att göra och redovisa analyser av barns bästa	Ökad redovisning av att barnets bästa har bedömts, hur barnets bästa har prövats och vilken vikt som har lagts vid barnets bästa	Barnkonventionens artikel 3
Metoder för barns delaktighet	Stärkt nyttjande av kompetensstödet om metoder för barns delaktighet från nämnden för demokrati och medborgarservice	Utvecklade metoder för barns delaktighet	Barnrättsplanens insats 1:3